

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 4. 2.1919, sp. zn. Rv II 2/19

Číslo: 38/1919

Právní věta:

Přejímatel firmy ručí za obchodní dluhy svého předchůdce. Opačná úmluva mezi scizitelem a přejímatelem firmy tomu o sobě nevadí.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 04.02.1919

Spisová značka: Rv II 2/19

Číslo rozhodnutí: 38

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla:

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Z obchodování s protokolovanou firmou Bedřich W. vznikla žalovanému v roce 1912 nezapravená pohledávka 904 M 50 f. Po vzniku této pohledávky byla v listopadu 1912 firma jejím majitelem Bedřichem W. převedena na jeho bratra Václava W., Bedřichu W udělena novým majitelem firmy prokura a obojí zapsáno v listopadu téhož roku do obchodního rejstříku. Při převodu firmy ujednáno mezi oběma bratry, že Václav W. přejímá firmu Bedřich W. se všemi aktivy, ale bez pasiv. V roce 1917 objednala firma Bedřich W. prokuristou Bedřichem W. u žalovaného větší množství zboží a zaslala mu na ně předem 304 M 50 f. Na to vyrozuměl žalovaný firmu, že mu objednané zboží došlo a že zaslaný peníz 304 M 50 f připisuje firmě k dobru na částečné vyrovnání své pohledávky z roku 1912, činící 904 M 50 f. Žaloba Václava W. jako majitele firmy Bedřich W. o vrácení předem zaslaných 304 M 50 f byla prvním soudem (okresním soudem v Olomouci) s tímto odůvodněním zamítnuta:

Otázka, zda při přechodu obchodu přecházejí též pasiva, není obchodním zákonem upravena. Článek 23 obch. zák. stanoví pouze, že firmu nelze předat bez obchodu. Co však jest právem, převede-li se firma s obchodem, nanejmé, zda obchodní věřitel může se za všech okolností držeti nového majitele firmy, v čl. 23 obch. zák. se nevyslovuje. Nelze o tom pochybovati, že obchod lze předati i bez pasiv. Dotyčná úmluva mezi předatelem a přejímatelem obchodu upravuje však jen vniterní poměr mezi oběma. Ježto firmu nelze zciziti bez obchodu, obchodní dluhy pak náležejí k obchodu, musí nabyvatel firmy převzítí též obchodní dluhy. Lze ovšem ujednati, že dluhy zůstanou při zciziteli. Než úmluva ta nedotýká se poměru mezi nabyvatelem a obchodními věřiteli, leda, že nabyvatel veřejně prohlásil, že

obchodních dluhů nepřijímá. Ježto firma lze nabýti jen spolu s obchodem, spočívá ve veřejném užívání staré firmy zároveň veřejné, tudíž i na prospěch věřitelů účinné prohlášení o převzetí obchodu, t.j., nebyl-li nabyvatelem veřejně opak prohlášen, též prohlášení o převzetí dluhu. Takového veřejného projevu nabyvatel v tomto případě neučinil, pročez dlužno usuzovati, že nabyvatel firmy Bedřich W. převzal též obchodní pasiva dřívějšího majitele firmy, tudíž i pohledávku žalovaného.

Odvolací soud (krajský soud v Olomouci uznal dle prosby žalobní, vycházející z těchto úvah:

Rozhodnutí sporu závisí na řešení otázky, zda žalobce jako nabyvatel firmy Bedřich W. ručí též za závazky, jež v době přechodu obchodu byly pasivy této firmy, jinými slovy, zda k přechodu obchodu pojí se po právu nutně přejímatelovo ručení za obchodní dluhy dřívějšího majitele firmy. Názor první stolice, že dlužno tuto otázku zodpověděti kladně, any obchodní dluhy patří k obchodu, nelze schvalovati. Není ve shodě ani s literaturou, ani s převážnou většinou rozhodnutí nejvyššího soudu. Byť i pojmem obchodu ve smyslu č. 22 obch. zák. vyrozumívá se veškerost práv a závazků, tudíž z pravidla jak aktiva, tak i pasiva, nelze ani z čl. 23 obch. zák. dovozovati, aniž jinak jest v obchodním zákoně nebo v soukromém právu stanoveno, že by při zcizení obchodu aktiva a pasiva nutně přecházela na nabyvatele. Mají tudíž strany po této stránce ruku volnou, takže vůlí stran lze při převzetí obchodu vyloučiti z přechodu buď pasiva, nebo části aktiv nebo pasiv. Vedle platného práva ručí přejímatel podniku za závazky z obchodování, jež byly zde již v době, kdy závod převzal, jen tehda, když buďsi z jeho počínu lze usuzovati, že pasiva převzal (Randa, 1., 136, Staub-Pisko, § 14 k čl. 22 obch. zák.).

Nejvyšší soud obnovil rozsudek první stolice.

Důvody:

Žalující strana nabyví firmu Bedřich W. mohla tuto vzhledem k ustanovení čl. 23 obch. zák., dle kteréhož firma od obchodu, pro který dosavad byla vedena, odděleně prodražena býti nesmí, nabýti jen s obchodem. Jest ovšem stranám, o prodeji obchodu jednajícím ponecháno, aby se o tom domluvily, které věci do obchodu patří a které se vylučují, tudíž také, aby domluvily se o tom, zdali a která pasiva nabyvatel firmy a obchodu převezme. Avšak smlouvou takovou zakládají se jen práva a povinnosti mezi kontrahenty a obzvláště nemůže býti nikdy takováto smlouva na úkor věřitelů; věřitelé mohou zaplacení svých pohledávek vždy od majitele firmy a obchodu se domáhati a lze též z ustanovení čl. 23 obch. zák. usuzovati, že právo to ani ujednáním mezi dosavadním majitelem obchodu a novým nabyvatelem obchodu vyloučeno býti nemůže. Co Bedřich W. jako dřívější majitel firmy a obchodu se svým bratrem Václavem W. jako novým nabyvatelem a nynějším majitelem firmy a obchodu ve smlouvě ze dne 19. listopadu 1912 ujednali, týká se jich obapolných poměrů a nikoliv i jich věřitelů a to tím méně, když s věřiteli ani sděleno nebylo, že nový majitel firmy a obchodu přejímá obchod ten bez pasiv, a oni v tom, že firma byla převzata a dále vedena, spatřovati mohli veřejné prohlášení, že nový nabyvatel firmy též pasiva této firmy převzal. Žalovaná strana byla tudíž věřitelkou žalující firmy a proto oprávněna zažalovaný obnos sobě ponechati.

Právní náhled soudu odvolacího, že žalující strana jako nabyvatelka firmy Bedřich W. závazky dřívějšího majitele firmy a obchodu Bedřicha W. oproti straně žalované plniti povinna není, jest právně pochybený, jest zde dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci ve smyslu § 503 č. 4 c.ř.s. a bylo proto dovolání žalované strany vyhověno a rozsudek soudu první stolice obnoven.